

ERDÉLYI HIRADÓ.

Tartalom. Kolozsvár maj. 28. Mit akartok? Kolozsvár maj. 28. 29. Áldozatok. Udvarhelyszék. Csíkszéki hírek. Hírfüzér. Ausztria. Külföld.

Kolozsvár maj. 28.

Ma délelőtt 11 órakor nemzeti gyűlés volt az országos teremben. A' roppant számú hallgatóság hársányul éljenezte régi kedvelijét. Megható jelenet volt Wesselényi Miklós belépte. Teleki Domokos elv- és szívbarátja vezeté. Tizenégy éves visszaemlékezés fájdalma, a' jelen öröm- és kételyérzete 's jövő iránti remény és aggodalom e' nagy honfi látására támadt vegyülete egy oly hangos éljenriadásban tört ki, minő e' terem falai közt soha sem volt.

Kemény Dénezs ajánlatára elnökévé kiáltá fel a' gyűlés id. Bethlen Jánost.

Elnök helyét elfoglalván jelenti, miszerint hogy az országgyűlés, a' körülmények sürgetőségéhez képpest gyorsabban haladhasson működésében, már előlegesen bizottság alakult, mely a' tanácskozás tárgyait formulázva terjeszti az ülés elébe. Felszólítja Kemény Dénezs polgártársát, a' megnyitás 's a' legelőször felveendő tárgy iránti megállapodás előterjesztésére.

Kemény Dénezs. Az országgyűlés megnyitását illetőleg előadja, miképp a' jelen körülmények egészen különbözvén a' régiektől, mikor csak a' megnyitás ünnepélye fölött is olykor napokig folyt a' tanácskozás, intézkedni kellene, hogy a' kir. biztos holnap haladéktalanul megnyissa az országgyűlést. Azért jelenne, ha elnökünk megkérné a' kir. kormányzót, hogy e' kívánatunk valószínűsítését a' kir. biztosnál eszközölje. (Helyes.)

Elnök. Kötelességének tartandja e' megbízatásában eljárni.

Kemény Dénezs. Aztán lássunk azonnal dologhoz. Legelőbb a' kir. előadásokat olvassuk fel 's a' jegyzőkönyvi bizottságot alakítsuk, még az első ülésben. E' bizottság választása sok időt szokott fölemészteni, most bizuk kinevezését az elnökre. (Helyes.)

Most felolvassa a' kir. előadásokat.

A' két első pontot roszalás követte. A' harmadikra helyeslés, a' többire „b enne van az unio ban“ hangzott minden ajakról.

Wesselényi Miklós. Ugy hiszem, sem idő, sem ok a' kir. előadások helyes- vagy helytelenségének taglalásába ereszkedni. Csak annyit jegyzek meg, hogy a' három első pont oly szoros kapcsolatban áll egymással, miképp fölhibábil egyébnek nem tulajdoníthatom, hogy a' harmadik nincs elsőnek sorozva. Hiszen ha mi az uniót kimondjuk, akkor természetesen nincs szükségünk sem cancellárra, sem kir. táblái elnökre; hanem mondjuk ki, akkor aztán választhatunk. De ordine chronologico is első tárgy az unio; mert ezt urunk királyunk nemcsak javasolta, hanem törvényczikkbe a' magyarországi 1848: 7. törvénybe foglalva szentesítette is. Azért hát mindenek előtt az unióról kívánok röviden szólni. Bűn szülte keserű csapás választotta el Erdélyt Magyarhontól. E' válás sebei vérzetek 's a' vérzés következménye fokokénti gyöngülés lön. Érezni kezdték ezt ugy Magyarhon, mint Erdély lelkesebb fia, 's a' mint fejlődött a' polgári élet, azon arányban növekedet az egyesülés ohajtása. Voltak, kik ellenezték is, ugy tekintvén ezt, mint az alkotmányosság rovására bitorolt hatalmuk ellen intézett csapást. Ámde a' két elem küzdése közt tisztult az eszme 's hovatovább izmosult az unio ügye. Végre a' legújabb események életet adának neki 's Magyarországnak,

mintán szabadságot és jogegyenlőséget vívott ki ki magának, kimondotta a' miüket halára kötelező 7. törvényczikkben, misép azon javalmakat testvériesen kívánja velünk megosztani. Az unio nálunk nem lehet hosszás vita tárgya. Csupán e' kérdés megoldásától függ: elfogadjuk-e a' magyarhoni 1848: 7. törvényczikket vagy nem? (Felkiáltás: elfogadjuk.) Én is azt hiszem, hogy elfogadjuk, mert ezt a' haza és fejedelm iránti hűség egyirant parancsolja. Mondjuk hát ki, hogy mi az idézett törvényt elfogadjuk, 's erről alkotandó törvényjavaslatunkat terjeszszük futár által a' felsége elébe. A' kir. megerősítés bizonyos, mert a' felsége ez iránt nyilvánított meggyőződését nem változtathatja; másfelől szükséges is a' kedélyek megnyugtására.

Ezen előadást általános helyeslés követvén Kemény Dénezs törvényjavaslatot olvas fel az egyesülésről szóló törvényczikk alkalmazásáról 4. §-ban.

Az 1. § rövid szóváltást idézett elő. A' pozsonyi törvény t. i. ott, hol az Erdélynek adott 69 szavazat felosztásáról van szó, Kolozsvár, Marosvásárhely és K. Fehérváron kívül csak 13 várost említ, pedig 15 van. Ez, mint Wesselényi Miklós, ki maga jelen volt ama törvény alkotásán, főfejtette, csupán azon tévedésből származott, miszerint a' pozsonyi országgyűlés régiebb erd. országgyűlések jegyzőkönyveiből járván végére az országgy. képvisellel bíró törvényhatóságoknak, ezek közt Szamosújvárt és Erzsébetvárt, mint a' melyek csak a' legújabb időben kezdenék e' jogot élvezni, nem találta. Bűnéfogva a' szerkesztőbe 13 helyett 15 város 's a' 69 szavazat helyett 71 lön téve. Azonban fölmerült azon körülmény, mikint az említett két t. hatóság kir. város; a' pozsonyi törvényhozókat pedig ugy látszik azon elv vezérelte, hogy a' kir. városoknak maradjon meg két két szavazata: tehát Szajvárt és Erzsébetvárost nem az egy egy szavazattal bíró 13 városhoz, hanem a' három kir. városhoz kellene sorozni. E' kívánatot nyilvánították az érdekelt városok követi 's a' ház egyhangulag pártolta, annyival nagyobb készséggel, mert mint Zeyk József megjegyzé, mindazon népfajok között, melyeket a' magyar keblébe fogadott, az örmeny az, mely irántunk mindig a' legrokonibb csatlakozást tanusította.

És a' javaslat 1. §-a oda lön módosítva, miszerint Erdély nem 69, hanem 73 követet küldend a' legközelebbi pesti országgyűlésre.

A' 2. § választmány kinevezéséről szól, mely a' pozsonyi 7. törvény 4. §-ból kifolyólag érintkezésbe tegye magát a' ministeriummal a' teljes egyesülés iránt dolgozandó törvényjavaslatok végett.

A' 3. § a' legközelebbi pesti országgyűlés által teendő intézkedésig az erdélyi közigazgatási és törvénykezési testületeket jelenlegi állásukban hagyja meg.

A' 4-ik a' közigazgatási hivatalnokok elmozdithatóságát, a' bíráknak pedig elmozdithatóságát tárgyalja.

E' három §-t minden észrevétel nélkül elfogadták.

A' javaslat e' kép előleges tanácskozáson átmenvén, Szász Károly indítványára az is végzésbe ment, miszerint szólítsák fel a' ministeriumot, hogy e' törvény javaslatnak mentől előbb megerősítését eszközölje.

Ezek után

Szász Károly előadja, mikint a' pesti országgyűlés határideje mindjárt itt van 's ott

Erdélynek képviselve kell lenni. Ámde, mintán Magyarország a' követválasztást népképviselati alpra fektette, ha Erdély képviselői a' régi rendszer szerint választva mennének fel, mint kásztok választottai, ha talán el is fogadnák, meghunyászkodva kellene valamely szegyzugba vonulniok. Azért hát intézkednünk kell sürgetön arról, hogy követjeinket a' pesti országgyűlésre képviselati formák szerint választva küldhessük fel. Mivel pedig a' pozsonyi választási törvény Erdély körülményeire nem egészen alkalmazható, főleg azon okból, mert itt nem levén még urbéri szabályozás a' választói qualificatioul határozott $\frac{1}{2}$ urbéri telek ismeretlen mennyiség: szóló törvényjavaslatot terjeszt elő, mely egyéb pontjaiban némely helyköri viszonyaink tekintetbe vétele mellett, öszhangzik a' pozsonyi törvény elveivel, csak hogy az urbéri földbirtok-qualificatio helyett adómenyiségget teszen alapul.

E' törvényjavaslat vitát idézett volt elő.

Berzenczei és Antal Imre bár menynyire pártolják az idővel gazdálkodás elvét, a' hon 's nemesség rovására nem kívánják alkalmazni; azért időt kívánnak a' felolvasott javaslat megfontolására, mielőtt érdemleges tárgyalás alá kerülne.

Bialis és Mikó figyelmet kértek fordítani a' csiki katonaszékelyekre, kik maglan sincsenek a' fejenkinti szavazási jog gyakorlatában, 's kikről alaptalanoknak nyilvánítják azon kőszá hirtet, mintha az unio legbüzzőbb pártolói nem volnának (Éjjenek!) Horvát János. Semmi oly eljárást, mely az uniót késleltetné, nem pártol. Julius 2-án Pesten kell lennünk, addig a' képviselitet rendeznünk lehetlen. Halétre jöhet nem bánja; különben neki mindenesetre kötelessége felmenni, mert hitet tett le reá.

A' vitának azon megállapodás vetett végét, miszerint a' javaslat ma délután közíratra megy, 's holnap délután 4 órakor veszik érdemleges tárgyalás alá.

Egyszermind határozattá lett, hogy az indítványozó választmány ezentul minden javaslatát kinyomassa, mielőtt tanácskozás alá kerülne.

Mint t. olvasóink e' vázlatból láthatják, országgyűlésünk az unio eszközésében nem azon irányt vette, mely szerény ohajtásunknak teljesen megfelelné.

Mi azon hitben élvén miképp az unio már bírja a' fejedelmi szentesítést következőleg teljes érvényesítésére csak Erdély beléegyezése szükséges: felküldöttük volna ugyan az 1848: t. törvényczikk elfogadásáról szóló nyilatkozatunkat fejedelmi szentesítés alá, mint b. Wesselényi mondá, a' kedélyek megnyugtása végett, de az unio életbeléptetését nem föltételleznők a' fejedelmi szentesítés leérkezésétől. Mert

1) ez jelenleg nem egyéb egy ünnepélyességi tétéménynél.

2) Urunk királyunk hollétét sem tudjuk bizonyossággal.

3) Optimistai ábránd, azt hinni dolgaink állása fölül, hogy az udvari camarillának sem rosz akarata, sem hatalma nem lesz anynyi, miképp a' fejedelmi szentesítést addig hátráltassa, míg vagy tul leszünk jul. 2-án, vagy megtörik a' nép türelme a' várakozás sulya ja alatt, vagy végre sikerül a' sláv ármánykodásoknak felbolygatni minden társadalmi viszonyinkat, hazánkat az anarchia véres karjai

közé vetni, mikor aztán valahol rólunk nélkülünk intézkednek kitudja, miféle hatalmak.

Meg vagyunk győződve, hogy az országgyűlést többség szintén osztja ez aggodalmakat, 's csak azon okból indult a' már maga elébe tűzött uton, hogy ne mondassák ügyünk ellenei, miképp bár ily súlyos időben csak legkevésbé is mellőzi az alkotmányos formásokat.

Anynyt mégis tennie kellene:

Jelöljen ki határnapot, meddig ha a' törvényezik szentesítése le nem jó, Erdély kormányzását azonnal átadja a' magyar ministeriumnak 's az elvileg már ugy is elfogadott 1848-ki törvényeket életbe lépteti.

Mi a' követválasztás kérdését illeti, azon véleményben teljesen osztozunk, hogy a' pesti országgyűlésen csak ugy jelenhetnek meg követek becsülettel, mint az őszes népképviselői. Azt is tudjuk, hogy a' pozsonyi választörvényt mulhatlanul alkalmazni kell helyköri viszonyainkhoz. Hanem mi e' célra nem tartunk sanctionált törvényt szükségesnek.

Sanctio, csak ennek következtébeni teljesedésbe vétel 's pontos megjelenés Budapesten júl. 2-ra — szerintünk, ha egyéb akadályok nem is volnának, fizikai lehetlenség.

Végül némi anachronismust látunk abban, hogy miután az unio ki lesz mondva, mi szerintünk anynyt tesz, hogy Erdély azonnal megszűnik külön ország lenni, az erdélyi országgyűlés mégis külön törvényeket alkosson Erdély számára.

Május 29-én megnyitott az országgyűlés.

A' szokott ünnepély sallagos leírását ne várják olvasóink, a' lelkesedés, mely ez ülést átlengette, ugy is leírhatlan. Mert

a' kir. előadásokat tartalmazó leirat szövege magyar volt;

a' kir. biztos magyar nyelven üdvözölte az ország rendeit; és

Ötödik Ferdinánd király nevében üdvözölte.

A' felség nevének, a' két haza egyesülésének, az ausztriai uralkodó ház iránti hűségünknek, 's az ausz. birodalommal kapcsolatainknak említésekor szünni nem akaró éjlemben nyilvánult az igazán szívből fakadt közérzelem.

A' kir. biztos távozása után felolvasták a' kir. hivatalosok névsorát. Öröm volt hallanunk köztök azok neveit, kiket mert honfijlemöket, minden kísértetek dacára szeplőtlenül megőrizték, a' bukott kormányrendszer 1834 óta kizárt a' törvényhozó teremből.

A' követek megbízó leveleinek bévételet a' rr. a' bíráló bizottság teendői közé sorolták; felszólítván az ország elnököt, hogy időkimelés tekintetéből a' hol napi ülésben, ő maga nevezze ki a' máskor választatni szokott bíráló bizottságot.

Kemény Dénezs szóba hozta a' tanácskozási tárgy kifizetését.

A' rr. 's a' roppant számú hallgatóság egy szájjal kiáltják: unio! unio!

Kemény Dénezs megemlíti a' tegnapi nemzeti gyűlést 's eredményét.

Elnök: Látván a' rr. őszhangzó kívánatát, ezennel kifizetöm a' három első kir. előadást 's most felkérem a' t. rr.-et, sziveskedjenek velem jöni kir. biztos ó excjához szokott üdvözetünk megtételére.

Pálfi János. Uraim! Nem csak napjaink hanem perczek is drágák. Alakuljunk rögtön nemzeti üléssé 's dolgozzunk tovább. (Riadó helyelés.)

És a' rr. kevés perczek mulva visszavérven a' kir. biztostól, fél kettőre kezdődött a' 2-dik nemzeti ülés. Ekkor legelőbb Kemény Dénezs olvassa a' tegnapi nemzeti ülésben már megállapított unio-javaslatot.

Egy szász követ. Midőn először van szerencséje e' teremben megjeleni, ily fontos tárgyban véleményét egyszerre kimondani nem bírja. Ugy tudja, hogy a' t. nemzeti rendek

már két ülésben tanácskoztak az unio fölött. Ő e' tanácskozásokhoz nem járulhatott. Hiszi, hogy lesznek a' rr. anynyi méltányossággal irántuk, hogy e' megfontolást igénylő javaslatot velök közirat útján közölni fogják.

Kemény Dénezs e' kívánatot méltányolja. Hanem van a' fenforgó kérdésnek egy tiszta pontja: akarunk-e vagy nem uniot? Ez iránt ohajtott volna szóló tiszta nyilatkozatot hallani.

Vér Farkas. A' kérdés: egyesülünk-e vagy nem? — nem csak Erdélyben, nem csak Magyarországon, hanem Európa dictaturáján eldöntött kérdés. Mindazáltal a' szász követek kívánatát méltányolja.

Góla Lajos (Hunyadváros köv.) Küldőinek az unio iránti rokonszenvét nyilvánítja. Ezt egyszersmind czáfolatul jelenti ki a' küldőt gyanúsító hírlapi közleményekre.

Bohóczel Sándor. (Hátszeg követe.) Utasítása az uniot pártolni. Van azonban egy pontja utasításának, mely az unioval nem ellenkezik. 'S ez az, miszerint küldői azt kívánják, hogy ugyanazon törvényben, mely az uniot kimondja, mondassék ki az oláh nemzetnek az erdélyi három nemzettel hasonló jogúsága. Tudja szóló, hogy e' kívánat teljesülése a' magyarhoni törvényekben be foglaltatik. De az oláhok, kik századok óta együtt éltek a' három nemzettel, 's kiknek az idők terheiből talán nagyobb adag jutott, mint másoknak, e' javalmakat az erdélyi törvényes három nemzetől kívánák megnyerni. Indítványának elfogadását a' kedélyek megnyugtása igényli.

Berzenzei. A' szászok kívánatát méltányolja, mert az országgyűlésnek nem kell arról tudni, ismeretes-e a' tárgy, melyről tanácskozni akar, vagy nem. A' hátszegi indítványt nem helyesli, mert mikor a' törvényben a' többi erdélyi nemzetek nincsenek említve, nem tartja helyesnek az oláhokat külön említeni.

Wesselényi Miklós megható szavakat intézett a' szász követekhez az unio ügyében, melyet más hatalom, hogy meggátolhasson. Kéri: ne igyekezzenek az uniot hátráltatni oly részletes kérdésekkel, melyeknek az unio által sokkal biztosabb sikerét remélhetik. Hátszeg kívánatára megjegyzi, hogy a' m. honi törvényekben, melyek az unio után Erdélyre is kiterjednek, azon kívánat nem csak ki van mondva, hanem éppen a' legfényesebb pontot képezi. Szólónak elve, hogy a' mi ki van egyszer mondva törvényben, törvényhozási szönyegre ne hozassék; mivel azonban lehetnek azon törvények közt olyanok, miket az erdélyi körülményekhez alkalmazni szükséges, nem ellenzi, hogy a' hátszegi kívánat, ha nem is ezen törvényben, egy proclamatioiban, vagy M. honhoz intézendő felírásban teljesíttessék.

Gál Dani. (Ilyefalva) Neki szintén van utasításában egy oly pont, melynek indítványozása az uniot megelőzőleg van kötelességévé téve. 'S ez az, hogy mondassék ki, miszerint a' székely katonaság eddigi nyomasztó viszonyai ezennel megszűnnek, a' körülmények súlyos volta tekintetéből csak a' jövő országgyűlésig maradván fen a' régi rendszer, a' m. ministerium 's nem más katonai parancsnokság közvetlen parancsnoksága alatt. De szóló, hogy az uniot ne hátráltassa, mert a' ki ezt hátráltatja ellenségének tekinti, saját meggyőződéséből 's küldői szelleméből kiindulva, e' kívánatáról lemond azon fenhagyással, hogy az uniohoz feltételül kötött kívánatok az unio kimondása után mindjárt kapcsolatban tárgyalassanak.

Kemény Dénezs nem ellenzi, hogy valami olyan kifejezést igtassanak a' törvényezikbe, mely a' lényegen nem változtatva a' kedélyeket megnyugtató. Őt órákor nemzeti gyűlés lesz, addig gondolhatnak valami czélszerű kifejezést.

Szász Károly azt jegyzi meg, hogy ha ily részleteket igtatnak a' törvénybe, akkor sem fog illeni reá e' cím: a' Magyarhonnali

egyesülésről. Éppen oly joggal kívánhatnák a' kiváltságtalan magyarok, szászok 'stb. hogy róluk is külön említés téessék 's ekkor aztán a' törvény czime ilyenforma lehetne: a' Magyarhonnali egyesülésről, kiváltságtalan magyarok, oláhok, szászok jogosításáról és sok más dolgokról 'stb.

Az ülés eloszlott.

Délután 5 órákor ismét nemzeti ülés. Hoszszu vitát idézett elő a' hátszegi indítvány. Elvileg minden szónok egyhangulag pártolta, csupán formulázása felett ágaztak el a' nézetek. Hátszegv. követe 's püspök Lemény is elismerték, hogy kívánatukat az unio eszméje magában foglalja, de a' nép megnyugtása végett tartá szükségesnek a' hátszegi indítványon kívül püspök Lemény még annak is kimondását, miszerint a' nemzetétalacsonyító kifejezései törvényeinknek megsemmisítetnek.

E' kívánatokhoz, jóllehet az unio eszméjében befoglalvák, a' nemzeti ülés többsége hozzájárult 's a' törvényjavaslat ahoképpest lőa szerkesztve.

Nem kevésbé hoszszu tanácskozásra nyújtottak alkalmat a' szász követek nyilatkozatai. Mintán Lészai Szászváros követe, harsány éljenzés kíséretében, előadta utasítását két szóval, miszerint az Uniot pártolja: Brassó és Szászssbes követei az uniot elvileg nem elleneztek, hanem bizonyos feltételekhez kívánták kötni, milyenek: a' pragm. sanctio, nyelvek használatának, földterületek épségének 's municipalitásainak fentartása, a' magyar királytól közvetlen függésök. Ha ezen feltételeket a' rr. el nem fogadják, azon esetben kényteleneknek érzik magukat ellenvéleményt adni bé.

Egyetlen szó sem emelkedett, mely a' nevezett követek által elősorolt kívánatokat elvileg és tiszta alkotmányos értelemben veve, ellenezte volna. Csakhogy az unio sürgetősége tekintetéből azokat ne az unio feltételei, hanem oly kívánatok gyanánt terjeszszék elő, melyek a' jelen országgyűlésről kinevezendő küldöttség által a' legközelebbi pesti országgyűlésre törvényjavaslatokba foglaltatván, sikerre sokkal biztosabban jutnak, mintha itt Erdély külön országgyűlésén tárgyalatnának.

Wesselényi, Szász Károly és Zeyk József lelkes testvéri szözatokat intéztek a' szász követekhez.

A' szász követek nem szólottak többet e' tárgyhöz 's ekkor egy lélekemelő jelenet következett.

Ezer meg ezer kalap és zsebkendő lobogtatásával 's kard csörgetésével ezer meg ezer torok hangoztatta:

Az unio ki van mondva.

Unio! Unio!

Szász Károly olvassa a' követválasztási t. javaslatot, mint szintén megállítottak.

Mit akartok? Véleményünk szerint soha sem volt szükségesebb, mint most, midőn az eldöntő óra jelen van, ellenfeleink erejét, harcz-eszközeit még egyszer éles szemügyre venni és megmérni; mert azoknak valódi megismerése egyedül képes erünk kifejtésében a' helyes irányt és mértéket megadni.

Mi az ó persa hitregeket sok törvényezik-keknél gyakorlatabbaknak tartjuk; mi meg vagyunk győződve, miszerint Ahrimannak, vagy is magyarul Ármánynak mindenben részének kell lenni, de tudjuk egyszersmind azt is, hogy Mephisto, ki teljes örömét a' rossz tökéletes győzelmében találja, gyakran kevesebbel is kénytelen beérni 's meg kell elégednie, ha a' jók kedvét egy kissé megzavarhatja, ha az idők kerekeinek forgásánál apróbb döczenéseket eszközölhet. Meggyőződésünk szerint, ily kisebbszerű öröm várakozik az unio elleni mozgalmakból Ahrimán híveire. Mi velök vitába ereszkedni, mi az unio üdvös voltát mutatgatni nem kívánjuk. Hiszen az már meg volt százszor meg százszor mutatva, 's aztán a' jóakaratot senkibe bele okoskodni nem lehet. Mi egyszerű tényeket akarunk felhozni, mert bár nem rég mondók — 's ezért méltán ismétléssel vá-

delhatnak — mégis újra mondjuk, hogy az üres elméletek és a' puskaporvesztegetés ideje lejárt, 's oly eszmék korában élünk, melyek a' kiköltés hosszas processusát nem várják, 's elevenen születve, hogy megálljanak és működjenek lábokat 's kezeket hoznak a' világra. Mi ezen kérdésre, mit akarnak az unio ellenei, csak száraz tényekkel kívánunk felelni.

Meg vagyunk győződve, hogy honunk minden értelmes fia, álljanak a' szellem- és jellemmérséklet bármely fokozatán, átlátják, hogy Európa a' birodalom és a' testvérhon jelen állapotához képest honunknak nagyobb vágasokbani átalakítása okvetlen szükséges. Lásuk ez átalakítás mulhatlan kelleit csupán azon oldalról, mely legkönynyebben áttekinthető 's mely a' közigazgatást tárgyalja.

Az osztrák birodalom, midőn még régi viszonyai fenállottak, egy alkotmányos kormányzatnak még külalakját is merőben nélkülözte. Kormányzások, korlátnokságok testületileg kormányozták, 's a' kormány elvileg az uralkodó személyében, de valósággal a' burocracia különböző organumaiban, a' kisebb nagyobb körű conferentiákban 's a' közálladalmi tanácsban pontosult össze. Ily testületek ugyanazon elvek szerint és gyakran ugyanazon egy órában határoztak az alkotmányos Monarchia és Erdély, a' korlátlan hatalommal bíró Osztrák-, Cseh-, Lengyel-, Morva és Olaszország sorsa fölött, 's collegialis működésük a' felelősségnek még csak lehetőségét is kizárta. A' dolgok ez állása fölötté rosz volt, mit bővebben magyarázni éppen oly kevésbé szükséges, mint egy oly épület romladozott voltát mutogatni, mely szemünk láttára tulajdon sulya alatt dől porba.

Ma már nem csak Magyarhonnak, hanem a' birodalom más részeinek is kormányzása — Erdélyt kivéve — alkotmányos formát öltött magára. A' kormányzás élén mindenütt felelős miniszterek állanak. A' kormányzás e' modorára már minden mivellet nemzetek reányomták a' czélszerűség bélyegét; 's a' dolgok e' fordulata nálunk is a' birodalmat alkotó nemzetek közki-vánatára a' fejedelm hozzájárultával történt. Erdélyben is az események rohama és közvélemény országgyűlést sürgettek. Az országgyűlés megnyitott 's rajtuk a' sor kormánygépzetünket átalakítani. 'S már most azt kérjük, mit akartok? A' régi állapot fentartását? korlátnokságot collegialis, felelősség nélküli rendszerrel? Miután e' rendszer mindenütt hajótörést szenvedett, ha erre lelketök nem is vinne, tervetöket miként létesíthetitek, miután a' burocracia azon közkapcsa, mely midőn mindent: magyart, osztrákot, csehét, lengyelt és olaszt összeölelt, éppen azért mindent meg is fojtott, nem léteztek többé. Vagy talán ti is felelős ministerséget ohajtatok és pedig Erdélyre nézve külön? Hol? Talán fenn Bécsben. Ily meszsze a' hontól a' felelős miniszternek nincs semmi értelme 's merőben üres hanggá válik. Vagy talán itt az országban, Kolozsvárt? E' pontnál állapodjunk meg egy kissé.

A' felelős ministerium csak forma és éppen ezért egy jó és czélszerű forma, mert vele a' nép felsősége a' kormányzás pontosságával párosíthatatik, egy erőteljes nép nélkül csak üres formává válik. Erőteljes nemzetre van hát szükségünk. Ez igazság még kétségtelenebb, ha európai és birodalmi viszonyainkat megtekintjük. Egyesített erő nélkül a' fejlődő nemzetiségek árja elsodorhat. Gyöngye nemzet által támogatott ministeriumunk szava nyom nélkül hangzanék el más két oly ministerium mellett, melyek közül egyik Magyarország, másik pedig a' birodalom minden népeit képviseli. Ez világos, de mi még egy elégtételt nem tagadhatunk meg magunknak. Mi különös örömet érzünk, ha bizonyos embereket, mint a' harist szavakon foghatjuk. Ti mindig a' birodalmi egységgel kacérkodtok. De vajjon ez egységet mi által mozdítjátok elé inkább az által-é ha a' kormányzást három külön ministeriumra szakasztjátok 's a' közös fejedelmet arra kényszerítitek

hogy gondjait három merőben külön felelős ministerium és külön vált kormányzás közt osszameg, vagy ha legalább azon két országot, mely hason elemekből áll egy kormány alá egyesítitek? Miért nem járultatok az uralkodáshoz böles tanácsaitokkal a' birodalom más részei kormányának átalakításánál. Hiszen ha a' felség ti reátok hallgat, nem csak cseh, lengyel, osztrák 'sat. hont nem egyesíti egy kormány alá, hanem mindezeknek, sőt talán Stiriának és Morvának is külön ministeriumot ad.

Nem, — valljatok meg igazán, miszerint nem tudjátok, hogy mit cselekesztek. Mert így bocsánatot nyertek ha nem is a' logicától és józan politicától, legalább a' jó keresztényektől.

Telekí Domokos.

Kolozsvár majus 28, 29.

Alig lehet városunkra ismerni. Mindenütt zaj, élénkség, zászló, kokárda, kardcsörtetés, tolongás. Tömérdek nép és kardos fiatalság lepi el az utcákat 's kíséri a' tisztelgő követeket; olykor, olykor egy egy éljen tör ki, majd zugás hallszik, és unio és mindenütt unio.

Az országnagyok kocsi szüntelen robognak. A' cath. pü-pökét éljenző nép kísérte, oka egy lelkes körirat volt, melyet a' székely papsághoz küldött a' katona székelyek felvilágosítása végett. Az oláh küldöttség hosszu sorban vonult el Lemény püspök vezetése alatt a' piacon. Ismert petíciójokat adák bé az országos elnöknél.

A' fiatalság gyűlései folynak; lelkesültség és political érettség jellemzi azokat. Egyik gyűlésben a' pasti küldöttség riadó éljen közt mutatott bé; így másból pedig az egész fiatalság tömegesen Wesselényi Miklóshoz ment tisztelegni. Urházi tolmácslá a' közlekedést, melyre aztán Wesselényi hosszasán 's megrázólag válaszolt. A' ház elébe gyűlt roppant sokaság örömradiása végetlen volt.

Az érkező vidékiek száma tömérdek. Magyarhonnól is számtalan vendégeink vannak. Székely atyáit is ritkán látott Kolozsvár anynyit, mint most. Telekí László, Sz. Udvarhely követe, a' rég nélkülözött derék férfi, körünkben van. Csengeri Antal, a' Pesti Hirlap egyik szerkesztője is lejött megnézni az utolsó erdélyi országgyűlést.

Zaj, viták, tisztelgések, conferentiák 's jóslatok közt telt el vasárnap, és végre földelűlt maj. 29-ke.

A' piac 's az országhoz közeleső utcák már korán reggel el voltak lépve. Minden ablakból kíváncsi nézők kandikáltak 's zászlók lobogtak. A' nagyszámu nemzetország diszruhában foglalta el az országháza előtti tért. A' sorkatonaság is kiállott tisztelkedni. Kilencz óra után az országgyűlési tagok csoportosulni kezdenek a' székesegyház felé. Fényes öltözetet alig lehetett látni; a' főhivatalnokokat kivéve, majd mindnyájan egyszerű magyar ruhában voltak öltözködve. Ez alatt az országgyűlési terem karzata roppant számu hallgatósággal telik meg. Egy két nemzeti zászlót is lehet látni a' karzatok hajlásainál. A' hallgatóság számára alatt is szakasztott hely. A' jelesebb honfiakat, midőn belépnek, harsogó éljen-nel fogadja. De a' lelkesedés legfőbb fokra hág, midőn Puchner magyar nyelven nyitja meg az ülést, és V. Ferdinánd magyar király nevében szól. Egy fertály óráig nem juthatott szóhoz, hason eset jött elé valahányszor csak királynak neve eléfordult. De szóljon minderről bővebben rendes országgyűlési rovatunk. Mi csak anynyit adunk még hozzá, hogy Erdélyben soha országgyűlés nem nyitott meg oly lelkesülés 's örömjaj közt, mint ez.

Este a' város fényesen ki volt világítva. A' nemzetüléshől kitóduló sokaság: az unio meg van, éljen az egygyé lett Magyarhonn! kiáltások közt vonul el az utcákon. Az öröm, lelkesülés leirhatlan. A' kir. biztos és kormányzó ablaka is fényözönben uszik. Szózat az erdélyi kath. papsághoz!

Szabad egyház minden világi és papi önkénytől. Ezen két elv életre alkalmazásán lehetséges oda jutni, hol az Istennek legdicsebb ajándéka — a' szabadság, a' papságra úgy, mint szent egyházunkra várakozik. Kezdjük a' szükséges reformokhoz; hozzuk papi állásunkat polgári szabadságunkkal illó arányba; változtassuk a' változhatót, mi religionk lényegéhez nem tartozik, mi az idő szellemével ellenkezik; tegyük nagyszerű elhivatásunkat dicsebbé, a' felsőség iránti függésünket édesbbé, a' kölcsönös szeretetett és bizalmat szilárdabbá, mit következő kívánatink teljesültével bízunk elérhetni.

1) Az ember lelkére csak érthető szavakkal hathatni. Azért valamint a' német tartományokban, úgy édes hazánkban a' szentségek kiszolgáltatását, minden egyházi szertartásokat, édes anyanyelvünkön kívánjuk végezni.

2) Alkotmányos polgárzat fia levén, úgy hiszünk nem ellenkezik a' hierarchia lényegével, ha állásunk alkotmányos formára változtatik, éppen ezért ohajjuk:

3) hogy valamint a' görög egyház püspökeit maga választja: úgy mi is minden egyházi főnökeinket szabadon választhassuk, sértetlenül hagyva a' királyi és püspöki megerősítés jogát.

4) Mindnyájan emberek vagyunk, 's így gyarlók, tehát hibázhatók; de könnyen igazságtalanul, vagy aljas boszúból vádoltathatunk is, mire számos példával szolgálhatnánk. Azért eskütszék, juryt ohajtunk, 4 papi személyből állót, az esperest elnöktele alatt, hol az elkövetett hibás tényre ítélet mondatván, jelentessék föl a' püspöknek.

Ezen jury vizsgálata elébe kívánjuk terjesztetni az ugynevezett informatot, mely rólunk, de nélkülünk adatik.

5) Honi törvényeink által biztosított, de önkéntesen elmellőzött zsinatok tartása ne akadályoztassék.

6) A' növendék papság és eltehetetlene-dett paptársaink számára tett alapítványok mennyisége kimutattassék; menyiben ezek a' közelebbi időkben a' kezelők nem eléggé vigyázó lépései miatt, számos figyelmeztetések dacára tetemes károkat szenvedtek, a' kezelők javaiból kipótolandók, felelős consistorium által kezeltessek.

Nem ingerkedés, nem a' zavarosban halászhátás vágya 's aljas nyugtalanság szólalt meg belőlünk, hanem szükségünknek parancsoló hangja, 's egyszersmind M.honban készült, 's e' pillanatban K. Fejérvárról mindenfelé köröztetett négy pontból álló petitio, mely valamint nincs szükségünkben merítve, ugy nem is kielégítő. Többen.

Aldozatok a' hon oltárára! Egy derék polgártársunk három darab aranyot küldött kezünkbe az itt következő sorok kíséretében.

Tisztelt szerkesztőség! Midőn a' hazát, nemzetiséget, kir. trónt veszély fenyegeti, minden jó érzésű polgárnak tehetségéhez képest áldozni szent kötelessége, ennél fogva ezen czélből ide mellékelek 3 cs. aranyat azon kére- réssel; méltóztassék azt a' tiszt. szerkesztőség másoknak nagyobb pénzbeli áldozatjukkal együtt a' magyar ministerium kezelése alá juttatni; egyszersmind ezennel ígérem és magam kötelezem: hogy az önkéntes nemzeti őrseregben egy nemzetörnek napi-díját 8-krral ppben számítva 3 évig hordozni fogom. Kolozsvárt majushó 27-én 1848.

Ötvös Ágoston.
Károlyfejérvári követ.

* * *

Ide fölesleges minden commentár; most tettekre van szükség, nem czifra szavakra. Hazafiak! versenyezzetek a' nemes példa követésében. Szerk.

KÖVETVÁLASZTÁS. Szászváros: kir. pénztárnok Lészai Antal és Pfaffenhuber Károly. Utasítás: unio.

Udvarhelyszék maj. 21. Béke és rend van közöttünk; de nem tettenség.

Mozgalom van agitatio nélkül; mozog a nép meggyőzésből, minden befolyástól menten; mozog az ország alkotmányos szabadsága, és a magyar faj minden veszélytől megóvása ügyében, a nemzetőrség felállítása által.

A legnyomorultabb faluk is organisálják magokat: a mult rossz rendszer által összeomlott obsitosaink nagy tiszteletben részesülnek; az irtózatossan devált armalisokat és nemesleveleket újra használjuk. Az idegen nemzeteknek újabb időkben nyilvánult törvénytelen aljas működése e lelkesülést a legkomolyabb elszántsággá potentírozta. Helyes eljárás és capacitatio által csupán székünkben 20-30,000 magyar ember lenne képes fegyveresen kiállni Magyarhon szabad kormányja védelmére. Az egy kis tömegben lakó, egy érdek által összehozott székely nemzet méltó bosszankodásában, a legfanaticusabb követeket is könnyen rendre tudja utasítani.

Reméljük, hogy Kolozsvár kebelében az országgyűlés legelőbb is kimondja a föltétlen uniót. S ha valaki ostromolni akarná ezen határozatot, majd oltalma alá veendi az 550,000 székely atyát. K. A.

Csikszéki hírek czáfolata. Tapasztalván, hogy a hon több helységeiben s főleg Kolozsvártt azon hír terjedett el, mintha a csiki székelyek az unio iránt rokonszenven nem viseltetnének, alóliáltak kötelességünknek ismerjük, ezen hírt, mely csikszéki székely küldöinknek nemcsak becületére nem válik, sőt értelmességüket s magyarok iránti testvéri szeretetüket hozza kétség alá visszautasítani, megczáfolni, s általában kinyilatkoztatni, hogy nekünk, kiknek küldöink nagyobb része székely katona, nemcsak a legáltalánosabb és sürgetőbb unio eszközlése van követi utasításba kötelességünk kéteve; sőt, noha fájdalommal valljuk meg, hogy ha nem is anynyira az unio ellen, mint fentartatására a székely katonáskodási mostani rendszernek, (melynél fogva a székely katona feleslegesen és leány gyermekestől együtt katonai kormány és híroság alatt van) több helyeken a legteljesebb igyekezettel történtek izgatások, melynek aztán eredményül a felhasznált egyének által a nemzeti szalagok viselői is megtámadtattak; mégis becületére a székely katonáknak hatásuk anynyira nem terjedt, hogy a nép lelkében az unio iránti rokonszenven s magyarok iránti testvéri szeretetett kioltani vagy gyöngíteni általában képes lett volna. S miután Isten megadja érnünk, hogy az unio ma holnap testté vált ige lesz, reméljük azon izgatók is, kik a katonáskodási fenérintett rendszer fenmaradását amolyan aláírások, rábeszélések és petitiók nyomán némelyek által a közönségek nevében fentartani erőlködnek, ha a közönség fentartása iránti kötelességből nem is, legalább saját maguk iránti szeretetből agitálni megszűnnek, vagy izgatásaiknak oly irányt adnak, mely őket is biztosítja s a nép jövőjét is. Mert népet vakon, sőtétben tartani nem lehet, annak órája ütött s midőn azon néhány falu, (nem székely földön) kikerül a földesurak hasonló módon irást vettek, hogy meg vannak elégedve mostani sorsukkal; irásaikat igen rövid uton megsemmisítették, hinni fogják, hogy hasonló sors éri a nemzeti szabadság elleni petitiókat, aláírásokat is, (melyeket most nem nevezünk meg kiméletből) mert ne feledjük, hogy 1848-ban élünk.

Kolozsvártt majus 27. 1848.

Mikó Mihály és
Bialis Ferencz,
Csikszék követei.

Hirfűzér. Hadügyminister Mészáros Lázár f. hó 23-án megérkezett Pestre.

Nádor ő felsége a vallásügyministerrel utnak indultak, hogy ő felségét a királyt akárhol megtalálván Budára hiv magyarjai közé hívják.

Szchenyi közlekedésügyminister közel egy mázsa züstöt ajándékozott a hon sürgető szükségének fedezésére; a pesti nemzeti casino pedig 20,000 pfrtot s azon kívül minden ezüstét.

Austria. Császár ő felsége majus 19-kén estéli 10¹/₂ óraker az egész császári családdal együtt Insbruckba szerencsésen megérkezett. Az egész város azonnal ki vala világítva s az elfogadás örömmel teljes. — A császárt Budára, Prágába, Linczbe, Salzburgba legőszintébb szíveséggel hívják a hiv lakosok. A prágai nemzeti bizottmány a császárhoz intézett feliratába egész Csehország legmélyebb bosszankodását fejezi ki, hogy a bécsiek majus 15-kén hála helyett oly érzékenyen bántották meg az alkotmányos szabadságot; javakat véreket ajánlják a császárrért s a Salzburgban g. Chorinsk g a császár parancsa következtébe következő proclamatiot bocsátotta közre: „A zabolatlan szabadságra igyeksző párt fanatikus törekvései majus 15-ke veszélyes eseményeit hozák elő; az Apr. 25-kén közörömmel fogadott szabadelvű alkotmányért, a legnagyobb hálátlansággal s legdurvább erőszakkal fizettek. Oly erőszakos lépések közepett, melyek a határtalan önkénynek szabad mező nyitottak, császár ő felsége nem maradhat tovább maga fővárosába s a Hg. Eszterházy majus 22-én Bécsből Insbruck felé már utban volt. A bécsiek midőn látják a császár nem oly hamar kíván visszatérni, midőn bánás módjok roszalását mindenfelől hallják, falragaszványok záporát szorják, melyekbe a császár visszatéréseért esedeznek. A nemz. őrségi bizottmány, mely majus 15-kén oly férfiasan viaskodott, kinyilatkoztatta, minekutána a bécsi tanács választmánya a főváros csendességére s bátorságra már elég hatályos erővel gondoskodik, maga tovább fenállását szükségtelennek tartja. A jogászok meghatározták, hogy az egyetem teremébe ezután hetenként csak 2-szer fognak politikai vitatkozásokat tartani s a. Az ostrák nemz. bank 1 és 2 forintos bankotákat bocsátott ki; egy egyének 25 fton feljű bankotáját ezüsttel nem váltja fel. A bankotákat mindennemű tartozásokba kiki köteles teljes számszerénti becsebe elfogadni.

KÜLFÖLD.

Frankhon. Paris. A clubvezetők maj. 15-iki merényének körülményei... A nemzeti gyűlésben Wolowski követ éppen a lengyelek érdekében intézte interpellatioját a kormányhoz, midőn Blanqui, Sobrier, Huber, Raspail s mások egy csoport népség kíséretében a terembe rohannak s a szónokszéket elfoglalják, nem bírván a szolgálaton levő őrsereg kiutasítani oly tömeget, mely a boulevardokat elfoglalva a Bastille piaczig nyult, s a nemzetőrség főparancsnoka Courtais-tól is meg levén parancsolva, hogy a népre ne löjjenek. Az egyszerre számosan beszélők közül végre kiválik Louis Blanc szava, ki a munkarendezés szükségéről darabig folytatott beszédét azzal végzi: munkaügyi minis-terre van szükségünk! Utána Blanqui szólván, kívánta, hogy a munka-rendezését rögtön mondják ki, a börtönöket nyissák föl, s kívánja, hogy Frankhon a lengyelek ügyében Austria, Orosz- és Poroszországnak rögtön izenjen hadat. Bl. után Raspail a lengyelek petitióját olvasta föl. Ekkor Barbés lép föl, s menydörgő helyeslések közt kívánja, hogy a gazdagokra ezer millió rovassek ki. Több clubok tolatkoskodaak a terembe, vörös zászlót kezdnek lobogtatni, a hallgatóság a gyors-irókkal együtt kiüzetnek, sokan a követek közül kiosonnak, a ministerek mozdulatlan ülnek helyeiken. Barbés ismét szól s azt javasolja: „mivel hogy a nép nem erőszakoskodik, s csak ohajtása előterjesztése végett je-

lent meg, az a ki most nagy gyűlöt veretne, az honárulónak nyilatkoztassék.“ Meg azt: „a nemz. gyűlés nyilatkoztassa ki, hogy a párisi nép ma érdemet szerzett magának a hon előtt.“ s a. Buchez az elnök: polgárok! — monda — vonuljanak önök vissza, hogy dolgunkat folytathassuk. (Sokan: ugygy. Nem nem. Beszéljen ön Blanqui!)..... Barbés: barátim a nemzeti gyűlés már átvette kérelemleveletöket, de már most vonuljanak vissza, hogy tanakodjanak róla. Blanqui: „ne ütődjenek meg önök polgárképviselők! mert csak Lengyelhont éljenezik. Minden esetre ha egy sereg a Rajnán túl tevődnek, nagyon könnyitné a diploma alkudozásokat. E' uép a háborut örömet folytainá, de most munkát és kenyeret is kér.“ Ledru-Rollin: „önök a lengyelek dolgát, saját szükségöket is előterjeszték, én ígérem, hogy kívánataik kielégítetnek. De most vonuljanak önök vissza, mert képzelhetik, hogy ily zavarban nem tanácskozhatunk. Mutassák meg önök, hogy a párisi nép oly meggondoló, mint vitéz.“ Lagarde, most a luxembourgi bizottmány elnöke: „én a gyűlésben maradok, mig ezt a ministerium meghatározta.“ (Igen, igen, mind itten maradunk.) A zaj perczenkint növekedvén, az elnök a titoknokokkal együtt visszavonul. Huber a clubok clubja vezetője jelenti a frank nép nevében, hogy a nemzeti gyűlés fölsozlott. Egy vörös zászlót lobogtatnak ekkor, melyen communistákból álló ideiglenes kormány nevei állnak: Cabét, Barbés, Huber, Prudhon, Ledru-Rollin, Blanqui, Leroux, Raspail... Négy óra után 35 perczel Barbés, Blanqui s a. a városházba szállnak, a Seine folyam partján tömérdek a nép. Itt a munkások és communisták vezérei uralkodnak egy darabig; a vörös zászlót kifüggesztik, s nagy gyorsasággal lenyomott proclamatikban a fennebbi kormányt, melyben most Albert, Flocon, Thoré s a rendőrség parancsnoka Caussidiere is iktatva állnak, kihirdetik. De hallszik a kiáltás: jönnek a katonák minden felől! Iszonyu zavar támad. „Ledru-Rollin áruló!“ — Fegyverre! — kiáltják. Az egy óraker összedobolt nemzetőrség háromkor a Bourbon háznál (melyben a nemzeti gyűlés ül) megjelen; 5¹/₂ óraker négy ágyutelep lovasság kíséretében a városház elébe nyargal. Azonban érkezik a nemzeti őrség is Lamartine és Ledru-Rollin által vezetve, a 8 és 9 legio a városházra rohanván, Albert, Barbés, Thoré, Raspail és Courtais táb. nemz. őrsereg fővezérét elfogják, ez utolsó kardját eltörök epaulette-ját letépi, s mindenkit a házban elfognak. Hat óraker Lamartine és Ledru-Rollin a fegyveres erőt diadallal vezetik a nemzeti gyűléshez vissza. S e' perczben St. Denisből egy ezred, s a párisi környék nemzetőrserege érkeznek. 250,000 ember áll fegyverben a nemzetörök, s katonák tanyáznak Paris utczáin s piaczaín; a házak kivilágítódnak, a hirdapokat ragadozzák az árulók kezeik közül minden arczon öröm és elégtelenség látszik. Hét óraker a nemzeti gyűlés ismét folytatni kezdette felbeszakadt ülését.

Éjfélt után a város lenyugodt. Másnap a 200-ra rugó elfogottak kiszabadítása végett összegyűlt munkások az ideiglenes kormány laka a kis Luxemborg és Vincennes erősség előtt, hol a foglyok ülnek, megjelentek, de nagy katonai erő miatt szándékukban nem boldogultak. A rendőrség parancsnoka Coussidiere beadta lemondását, 400 gyanus rendőrszolgák a volt főtiszt testőrségét nem minden ellenszegülés mellett, elutasították, a nemzetőrség főbttisztjei elbocsátattak. A rendtelenség gyökere még nincs ugyan kitépve, de mostanára le van sújtva. Louis Blanc kereset alá vetődik. A közbizalom ismét erősödik; a papírok becse hág.

ELŐFIZETÉS IRÁNTI FIGYELMEZTETÉS.

Mióta hírlapi sajtó létezik, anynyi tápanyagot soha egy korszak sem nyújtott számára, mint a' jelen.

Egy pillanatot a' legújabb 's minden perczen ujló világeseményekre meggyőző, miképp a' jelen forradalmat nem részletes erőknél részletes érdekekérti küzdelme jellemzi: mozgásba hozta ez a' társadalmi szerkezet minden izecskéjét 's csak egy általános kitisztulás végpontjánál állapodhatik meg, hol minden emberi igény, az őt illető álláspontra felküzdött.

A' mely elem, ez általános mozgásban, a' vonzó és taszító erők aránytalanságánál fogva, lefelé gravitál, annak sorsa, menthetlenül a' salakba szállani le.

Hogy nyiltabban szóljunk: most nemcsak az elnyomott jog fogott fegyvert az elnyomó zsarnok hatalmak ellen, nemcsak a' polgári egyenlőtlenség válaszfalai lerombolásán működik a' kor óriás hatalma: most úgy látszik, az emberiség nemzetcsaládokká készül kitisztalódni, 's hogy a' családok jövője biztosítva legyen, kiirtani keblől minden kóranyagát a' család egyes tagjai közt támadható meghasonlásnak. És a' mely nemzet nem elég maga egy testvériesen összetartó családot képezni, vagy nem bír a' kellő sympáthiákkal, hogy szövetség útján erősüljön egy tekintélyes családdá: az veszve van.

Ez igazság megrázólag szól hozzánk magyarokhoz.

És ébből mi azon nagyszerű tanulságot vonjuk, miképp nekünk magyaroknak, nemzeti létünket feltételező teendők: kik vérére 's nyelvre rokonok vagyunk, egybeolvadni a' szó legteljesebb értelmében. De ez még nem elég: hogy biztossithassuk jövőnket csatlakoznunk kell oly szomszédokhoz, kikkel egyesülve elég erősek lehessünk az európai civilizációt elgázolással fenyegető északi hatalom ellen.

E' tanulság szabja ki működésünk irányát, miszerint mi első és csak napokig is halaszthatlan teendők tartjuk a' **testvér magyar hazánkkali egyesülést**. De nem kevésbé fontos feladatunknak valljuk azt is, miképp egyesült nemzeti önállóságunk, független alkotmányos országi létünk 's az austr. birodalommal kapcsolatunk megőrzése mellett, a' 40 milliót számító német elemmel szövetezzünk.

Ez irány eddigi működésünkben is félreismerhetlen. Ezután hihetőleg még kevésbé lehet és szabad szemünk elől téveszteni.

Erdély hazánkon e' pillanatig semmi lényeges változás nem történt; mi még mind a' régi formák közt élünk és mozgunk. Ámde **Erdély utolsó országgyűlésének** megnyílásáig már csak egy pár nap van. Ez országgyűlésnek feladata: dönteni e' hon sorsa felett; de e' nagy feladatát röviden megoldhatja, hozzájárulván szavazatával a' honegységnek fejedelem és testvérhon által már szentesített decretálásához. Ezen országgyűlés működését gyorsan, kimerítően, hiven és censurail nyirbálásoktól menten fogjuk tudatni olvasóinkkal.

Az országgyűlés ohajtott eredményeül osztályrészesei leszünk mindazon institutioknak, melyek a' testvérhonban polgár [osztályzati] válszfalak romjain épülvén fel, polgárt polgárhoz, 's a' polgárok öszszeségét a' közös honhoz az érdekegység szoros kötelékével csatolják. Egy magyar hazának leszünk, nyelv, vallás és születési különbség nélkül egyenlő jogu fiai. 'S ekkor aztán közös leend a' feladat: hozzá látni jólétünk 's bel- és külbátorságunk tovább fejlesztéséhez 's megszilárdításához.

'S ezt fogja tenni a' rövid időn békövetkező pesti országgyűlés, melynek folyamáról, hogy annál gyorsabb tudósításokat vehessenek olvasóink, **eredeti levelezés** iránt is intézkedünk.

Imé a' belföld menynyi érdekességgel kínálkozik a' hírlapolvasóknak.

De nem kevésbé igényli figyelmünket a' külföld is. Frankhon nagy népgyűlése már meg van nyitva 's a' rendezendő köztársaság döntő befolyással leend Európa sorsára.

Az olasz forradalomtól egy nagy Olaszország várja ujjaszületését.

A' rokonszenvünket, historiai emlékeknél fogva is anynyira igénylő szerencsétlen lengyel nemzet felé is mosolyg a' szabadság hajnala.

A' 40 milliónyi német nemzet már folytatja tanácskozásait, hogy a' jelenkori igényelte népies institutokra fektesse alapjait egy **nagy Német birodalomnak**, hová kell, ismételnünk, nekünk magyaroknak is, fordítani szemünket.

Szóval mindenütt nagy és fontos események; mindenfelől intő jelek, hogy ébredjünk 's munkáljunk óvjuk és szilárdítsuk nemzetiségünket.

Minden csepp erőnk arra leend szentelve, hogy hivatásunkat a' lehetőségig betöltsük.

E' lap tulajdonos szerkesztője részint rendes dolgozó társaiul, részint irány- és értekező cikkek írására a' következő polgártársainak bírja határozott ígéretét: Bab János, id. és ifj. Bethlen János, Bethlen Miklós, Filep István, Gyulai Pál, Kemény Domokos, Lázár Kálmán, Pálfi János, Szabó Lajos, Szabó János, Teleky Domokos, Teleki Sándor, Urháy György, Zeyk Károly, Zeyk József, Józsika Miklós, Jánosi Ferencz, Jakab Elek.

Előfizetési feltételek: **hetenként postán négyszer küldve** majus 15-től az év végéig **8 fr.** Julius elejétől fél évre **6 fr. 40 kr.** — Hetenként postán **kétszer** küldve: majus 15-től az év végéig **7 fr. 30 kr.** Julius 1-től félévre **6 fr.** Kolozsvárt helyben négyszer **5 fr. 40 kr.**; házhoz küldéssel **6 fr.**

Előfizethetni minden cs. kir. postahivatalnál; a' magyar hazán kívül járandó példányokra, csak a' bécsinél. Ezekon kívül N. Enyeden Vajda Dániel; M. Vásárhelyt Moos István és Dobolyi Sándor; N. Szebenben Pécsi János, ügyvéd; Udvarhelyszéken Gálfi Mihály; Sz. Udvarhelyen Szabó György; Kézdi-Vásárhelyt Kovács Dániel, ügyvéd; Brassóban Pávay Vajna János, könyvtáros; Zilahon Déák Samu, ügyvéd; Sz. Somlyon Szathmári Dániel ügyvéd; Tordán Tarsaly Gergely; Déván Sükösd Sámuel, lelkész; Zarándban Baló Bénéjám, lelkész; Sz. Szentgyörgyön Haurich József; Csikszékben Puskás Fer. uraknál. A' cs. k. postahivatalokat és előfizetőséggyűjtő urakat szivesen kérjük az előfizetők neveit lakhelyük utolsó postaállomásával, tisztán kiírva sietőleg beküldeni, hogy a' nyomtatandó példányokat ahozképest intézhessük.

Erdélyi Híradó szerkesztősége.

H I R D E T É S.

az Erd. Híradó 374-ik számához majus 30-án 1848.

Fegyvertár eladás.

(1) A' gróf Thoroczkai fegyvergyűjtemény öszszesen 140 darab puská és pisztoly, melyek közt 20 — 25 golyóhisos vont csők; több drót, damask, olasz, spanyol és francia, Girolamo Bruno, Lazarino-Kuchenreiter sat. mesterek remekei árverés útján el fog adatni. — Vasárnap 11 órától 2-ig, délután 4 — 7-ig. (3)

Eladó butorok.

(2) Divatszertüleg készült új díofa butorok, u. m. 1 kanapé 6 szék 2 karosszék, 1 asztal, 2 sifoner, 2 ágy, 2 kópólada, 2 lábálá-való, behuzva készen eladók, értekezni lehet Móza József kereskedéshez.

(2) Az óvárban a' G. Mikes Károly ur házában a' mely is vagyón 247-dik szám alatt van egy csaknem uj fortipiano eladó; lehet értekeződni a' kapu között jobbra lakó Kádár Mártonnal. (3)

1) Egy cs. kir. ménes mellett huzamos időn keresztül altiszti minőségben szolgált egyén ajánlkozik valamely urasághoz LOVÁSZMESTERNEK. Bővebb értesítést vehetni Kolozsvárt a' középkapun kívül lábtya mives Szalczernél szállásoló ménes örmester Póczki Mihálytól. (3)

ELADÓ SZÉNA.

Bővebb értesítés b. farkasutczába 49 szám alatt. (3)

UTI JECYZETEK.

(1) **NÉMETHON — HOLLAND — BELGIUM, SCHVEITZ, TYROL**

irta

MÉHES SÁMUEL

finom velinen 258 l. kötve árta 1f.

p. p.

Ezen **köz kedvességet nyert** munka özv. BARRA JÉS STEIN kolozsvári, N. Enyedi M. Vásárhelyi könyvkereskedésében, mint szinte ifj. **Tilsch Jánosnál** Kolozsvárt, így Pesten, Debreczenben sat. minden hitelés könyvtárosnál kapható. (3)

(3) Kolozsvárt egy tisztességes polgárházhoz, egy jó becsületes leány bévéttetik házkörüli alkalmazás, és varrás végett, fizetes és ebéde a' befogadó asztalánál, ajánltatik; szállását szülőinél vagy rokonánál tartandó. Bővebb tudósítást a' NAGYPIPA című kereskedésbe találhatni

Ugyan ezen kereskedésbe találtató mindennemű kész fejérműkre, férfi és nők számára, figyelmeztetik minden, ki olyast mérsékelt áron és jól varva megszerezhetni kíván. (3)

(2) Kolozsvárhoz kétórányi távolrágra a' kóródi határszélben levő méltai erdőben, igen jó minéműségű, 's tulajdonságu 400, öl hántat tűzifa jelen majus 22-án közárverés útján, a' többet ígérőknek, a' hely színén készpénz fizetés mellett eladó. (1)

HIRDETMÉNYEK,

A bank-igazgatóság ezennel az ausztriai nemzeti-bank folyó év április 25-kérelőli állását közzéadatra juttatja.

Tevőlegések. (Activa.)	Frt.	kr.	Szenvedőlegések. (Passiva)	frt.	kr.
Bankszerű vert conventios pénz. Escomptirozott javak a' tárczaban, melyek 5 és 95 nap közötti időmulás által bank tulajdonává lettek, még pedig Bécsben . . . 37,494,975, frt. 45 kr.	35,032,030.	5%	Bankjegyforgás	184,201,760	—
Prágában . . . , 940,788 „ 57 „	33,435,764.	22%	Még fel nem vett osztalékok, béváltandó utalványok, ez évben kifizetett gyártmányi költségek továbbá folyó számla-alkaldija	9,058,260	59%
Rendszerinti zálogért escomptirozott csász. kir. középponti pénztárulmányok	45,000,000,	—	50,621 részvény által alakult bank-alap, részvényét az eredeti bétételhez képest 600 pengő forinttal véve.	30,372,000	—
Letett zálogra adott legfeljebb 90 nap alatt visszafizetendő előlegezések	13,546,500.	—			
Alapra fektetett státusadósság. Magyarhon részére biztosított kölcsön.	80,983,204.	23%			
Eddigi még osztatlan nyereség, sajátilag birtokban lévő banképület s egyéb tevőlegességek	1,072,418.	15			
	9,562,703.	5%			
	223,632,620	59%		223,632,620	59%

A' bank-igazgatóság egyszersmind pár jegyzést mellékel e' kimutatáshoz, mely a' nemzeti-bank állását és működését bővebben felvilágosítandja.

- Jelen kimutatásban a' tevőlegések rovata alatt előforduló 45,000,000 forintig escomptirozott középponti pénztárulmányok, folyó év április 18-kán a' pénzügyi-kormány által kötött egyezmény tartalma szerint, a' császári királyi kincstári Gmunden nevű sóbányára vannak zálogkép fektetve.
- A' 80-982,204 ft. 23% krajczárból álló alapra fektetett státusadósság, a' pénzügyi kormány által ezelőtti egyezmények útján biztosított törlesztő jövedelemmel (Tilgungs Rente) fog havankint, a' nemzeti-bankba fizetendő menynyiséggel apasztatni.

E' törlesztő jövedelem évről évre fokozatosan növekedik azon kamatok által, melyek az egész törlesztett adósság után jártak s mindenkor a' terjesztési menynyiséghez foglaltatnak.

E' státusadósság fedezésére a' nemzeti-bank kezében 115,690,500 frt. 5 perzentos ugynevezett zálogkötelezvény volt:

Folyó év április 18 kelt fennemlített egyezmény tartalma szerint mindazáltal, a' banknak még további fedezés végett 5 perzentos zálogkötelezvényekben 32,000,000 frt. adatott át. Innen van még birtokában 147,690,300 forintból álló 5 perzentos zálogkötelezvény.

3. Bankjegyek forgása szenvedőlegések alatti rovatban 184,201,760 frt. de ez összegnél sokkal kevesebb lenne, ha a' nemzeti-bank, hivatásának megfelelőleg és kereskedelem s ipar akkori körülmények közötti lehető gyámolítása tekintetéből escompte- és kölcsönadás útján nagyobb összegeket forgásba nem bocsát vala.

A' bankigazgatás t. i. szükséges elővigyázatok mellett hosszabb rövidebb időre, kölcsönalakban vagy váltókkal kereskedésre, következő összegek kiadásában egyeztetett u. m.

Gyárosok és kereskedőknek.

Alsó-Ausriában	3,000,000. frt.
Magyarországon	1,000,000. „
Csehországban	900,000. „
Morvaországban	1,000,000. „
Sziléziában	150,000. „
Temperpartiáknak	2,000,000. „
Ausriai Lloyel gözhajózási egyletnek	600,000. „
Örökös tartományokbeli különféle takarékpénztároknak	1,270,000 „
	9,920,000 frt.

Az ezen összegekből mások már kifizetett menynyiségek, a' jelen kimutatásban idézett bankjegyforgásba beszámítvák.

Bécs május 1-ső napján 1848.

Báró Lederer Károly,
bank-kormányzó
báró Puthon Károly,
bank-igazgató.

Kolozsvárt május 24-kén 1848.

Koncz József m. k.
Aranyműves és metsző. (3)

Eladó Széna.

(3) Hídelvén a' fejezhajó című vendégfogadó hátamegett kezdődő Nagytutca elein 307 szám alatti háznál. (3)

Igen érdekes!

(1) **Barráné és Stein** kereskedésében, Kolozsvárt. M. Váshelyt és N. Enyeden, éppen most jelent meg.
Erdőleges nyilatkozat a' nevelés ügyében, jelen átalakulásunkra vonatkozólag, ára 10 xr.
Nemzeti színek, írták: Gyulai, Mentovics és Szász K. ára 12 xr. (3)

3) Most érkezett valóságos tiszta **Elő-pataki víz** a' főkutból töltve kapható **Wolf-testvérek** győrszertárában, nemkülönben idei hozatn **TÜRI, KALSZBADI, SZELTI, PÜLNAU- és MARIENBADI** győrszertárak is. (3)

(2) Nemes Kolozsmegyében a' Pusztakamarási határról elszakadt egy 15-markos ráruga hodos mind négy lábán szár kantza. A' megtaláló tisztelettel kéretik ez eladott lovat az illető alispán ur kezébe Frátára vagy Pusztakamarásra a' Kemény Domokos ur udvarában küldeni. (3)

Eladó ménes.

(2) Idősb gróf **KARACSAY SÁNDOR** ó nga **ARANYKUTI EGÉSZMÉNESE**, mely eredetileg éveken keresztül tiszta arabs fajta volt, későbbben pedlig angol televérrel vegyítettett, felmerüt osztályos körülményeknél fogva e' folyó évi június 13-án esendő antalnapi sokadalomkor, itt Kolozsvártt, **ARVERÉS UTJÁN EL FOG ADATNI.** (3)

HIVATALOS PECSÉTMETTCZÉS.

(3) Hazánk átalakulási jelenében minden hivatalos pecsétek változtatást igényelvén, **alólírt kész minden ércz nemű pecsétek** gyors, esinos, és jutányos **kimetszésére**, csak-hogy a' ezimerekből tiszta le-

nyomat, vagy annak leírása, és a' körirat bérmentes levélke közöltessék ezen czim alatt: **Malomfalvi Ferencznek**, N. Szébenbe k. fegyverutca 78. sz. (3)

(1) Alólírt egész tisztelettel jeleníti a' minden rendű és rangu nagy érdemű, t. cz. közönségnek, hogy mivhelyét megváltoztatván, által tette t. cz. jog-tanárr **Banó István** ur belső-

tordauczai házában lévő egyik boltba; ajánlva szolgálatyat valamint arany-művészi és jóféle-köves munkák megkésztítése: — Ugy arany, ezüst, aczél, és rézre betüket előfelé, és fordítva kiülőleg pecsételni, minden alakban, valamint czimerek s rajz szerinti levelek metszése által a' legponosságban, és jutalmas áron.